

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/31/2014
Identifikačné číslo spisu:	8810209882
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8810209882.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu F., H., A. IČO: XX XXX XXX, zastúpeného JUDr. Bernardom Medárom, advokátom, so sídlom Dobová 4, Humenné, proti žalovanej X. X., bytom H. XXX/XXAX, W. S. N., zastúpenej JUDr. Milošom Kaščákom, advokátom, so sídlom M.R. Štefánika 171, Vranov nad Topľou, o zaplatenie sumy 2 267,21 eur s príslušenstvom, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/30/2013 - 268 z 5. decembra 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/30/2013 - 268 z 5. decembra 2013 v prvej výrokovej vete, ktorou krajský súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 1658,84 eur tak, že žalobu zamietol, z r u š u j e a v e c m u v t e j t o č a s t i v r a c i a n a ď a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

Okresný súd Vranov nad Topľou (ď a ľ e j a j „ o k r e s n ý s ú d ? a l e b o „ s ú d p r v é h o s t u p ň a ?) r o z s u d k o m č . k . 7 C b / 1 0 / 2 0 1 1 - 2 1 0 z 2 5 . f e b r u á r a 2 0 1 3 u l o ž i l ž a l o v a n e j p o v i n n o s ť z a p l a t i ť ž a l o b c o v i s u m u 1 6 5 8 , 8 4 e u r a n a h r a d i ť m u t r o v y k o n a n i a v r o z s a h u 4 9 , 9 0 % s t ý m , ž e o v ý š k e n á h r a d y t r o v k o n a n i a b u d e r o z h o d n u t é s a m o s t a t n ý m u z n e s e n í m . V p r e v y š u j ú c e j č a s t i ž a l o b u z a m i e t o l . Z o d ô v o d n e n i a r o z s u d k u v y p l ý v a , ž e z v y k o n a n é h o d o k a z o v a n i a o k r e s n ý s ú d z i s t i l , ž e ž a l o b c a a k o z h o t o v i ť e ľ a ž a l o v a n á a k o o b j e d n á v a t e ľ k a u z a v r e l i d ň a 2 1 . j ú n a 2 0 1 0 v z m y s l e u s t . § 6 3 1 a ž § 6 5 6 O b č i a n s k e h o z á k o n n í k a (ď a ľ e j a j „ O Z ?) z m l u v u o d d i e l o , p r e d m e t o m k t o r e j b o l o v y h o t o v e n i e d i e l a ž a l o b c o m p o d ľ a r o z p o č t u , t a k a k o j e u v e d e n é v p r í l o h e č . 1 Z m l u v y . Ž a l o v a n á a k o o b j e d n á v a t e ľ k a s a z a v i a z a l a z a v y k o n a n é d i e l o z a p l a t i ť s u m u 1 2 9 1 6 , 4 6 e u r , u v e d e n ú v p r í l o h e č . 1 k Z m l u v e o d i e l o . P o o d o v z d a n í d i e l a ž a l o b c a v y ú č t o v a l ž a l o v a n e j f a k t ú r o u č . 2 0 1 0 2 7 s u m u 1 4 9 7 9 , 2 1 e u r z d ô v o d u , ž e v y k o n a l p r á c e n a v i a c . Ž a l o v a n á z a v y k o n a n é p r á c e z a p l a t i l a ž a l o b c o v i s u m u 1 2 7 6 6 e u r a z v ý š n ú č a s ť o d m i e t l a z a p l a t i ť a k o n e d ô v o d n ú . P o d ľ a n á z o r u o k r e s n é h o s ú d u , ž a l o b c a m o h o l o d ž a l o v a n e j p o ž a d o v a ť z a p l a t e n i e n a v i a c p r á c , k t o r é n e b o l i z a h r n u t é v r o z p o č t e l e n v p r í p a d e , a k ž a l o v a n á t i e t o s c h v á l i l a , a l e b o s i i c h o b j e d n a l a p í s o m n e , p r í c h o m z u s t . § 6 3 5 o d s . 1 , d r u h e j v e t y O Z v y p l ý v a , ž e t a k ý t o ú k o n v y ž a d u j e p í s o m n ú f o r m u . Ž a l o b c a v d a n o m p r í p a d e n e u n i e s o l d ô k a z n é b r e m e n o , p r e t o ž e n e p r e u k á z a l , ž e b y s i ž a l o v a n á u n e h o p r á c e n a v i a c (m a t e r i á l a p r á c e) p í s o m n e o b j e d n a l a , r e s p . t i e t o p í s o m n e s c h v á l i l a , p r e t o s a n e m ô ž e ú s p e š n e o d ž a l o v a n e j d o m á h a ť z a p l a t e n i a n a v i a c p r á c , k t o r é v r o z p o č t e z a h r n u t é n e b o l i , a t o v c e n e , a k o j u

vyúčtoval žalovanej. Práce naviac však vykonával so súhlasom objednávateľky, ktorá si ich výslovne želala napriek tomu, že sa milne domnievala, že boli súčasťou zmluvy o dielo podľa pôvodného rozpočtu. Okresný súd mal preto za to, že za vykonané práce a dodaný materiál naviac patrí žalobcovi cena podľa osobitného predpisu. Okrem toho mal okresný súd zo znaleckého posudku preukázané, že pri vykonaní diela žalobcom (mimo prác naviac) došlo k odchýleniu od pôvodne stanoveného rozpočtu a v niektorých prípadoch boli použité iné materiály, ako boli dohodnuté pri podpise zmluvy, okresný súd preto nemohol vychádzať pri cene diela ohľadne iných materiálov z ceny stanovenej rozpočtom. Vzhľadom na uvedené posudzoval nárok žalobcu v dvoch rovinách samostatne, a to I. cenu diela podľa rozpočtu a II. práce vykonané zhotoviteľom naviac. Okresný súd ďalej konštatoval, že pre určenie ceny skutočne vykonaného diela na základe zmluvy o dielo a určenie bezdôvodného obohatenia považoval za smerodajný znalecký posudok č. 5/2012, s ktorým žalovaná súhlasila a žalobca ho síce rozporoval avšak nežiadal vyhotoviť kontrolný znalecký posudok. Podľa predmetného znaleckého posudku cena skutočne vykonaného diela na základe zmluvy o dielo predstavuje sumu 12 060, 95 eur, pričom súd „bral ohľad“ na to, že rozdiel v cene pri zámene zariadených predmetov (sprchovací kút, typ umývadla v kúpeľni, typ WC, farebnosť stien, zámennosť obyčajných zásuviek a vypínačov za typ Legrand) zohľadnených v prácach naviac. Pri výpočte ceny skutočne vykonaného diela podľa rozpočtu znalkyňa vychádzala z cien dohodnutých v zmluvnom rozpočte. Podľa znaleckého posudku žalobca skutočne dodal materiál a vykonal práce naviac v rozsahu, ktorý rozpočtom dohodnutý nebol a za ktorý mu prislúcha suma 2 363,89 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že dodanie iných materiálov, ako aj práce a materiály dodané naviac neboli výslovne písomne dohodnuté, okresný súd mal za to, že nebola dohodnutá ani ich cena, preto pri ich ohodnotení musel vychádzať z ceny stanovenej osobitným predpisom. Za takú cenu okresný súd považoval cenu materiálov a prác, stanovenú súdnou znalkyňou v znaleckom posudku, ktorá cenu určila v zmysle cenového predpisu - zákona č. 328/2004 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov. Po odovzdaní diela žalobcovi vznikol nárok proti žalovanej na zaplatenie ceny za skutočne vykonané dielo v sume 12 060, 95 eur a zaplatenie sumy 2 363, 89 eur (podľa cien stanovených osobitným predpisom). Žalovaná z uvedeného nároku žalobcu mu zaplatila sumu 12 766 eur, z čoho 12 060, 95 eur pripadá na zaplatenie ceny skutočne vykonaného diela a suma 705, 05 eur na úhradu časti nároku za práce vykonané naviac a zmenené dodané materiály. Žalovanej tak zostáva zaplatiť žalobcovi sumu 1 658, 84 eur, k zaplateniu sumy ktorej okresný súd zaviazal žalovanú a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Námitku žalovanej ohľadom platenia ceny prác bez DPH vzhľadom na skutočnosť, že v zmluve o dielo bola dohodnutá cena dodaných materiálov s DPH a zvyšná cena diela bez DPH okresný súd považoval za irelevantnú, nakoľko v cene stanovenej rozpočtom, ktorý tvoril prílohu zmluvy o dielo, bola jednoznačne stanovená cena celého diela vrátane DPH. Okrem toho súd konštatoval, že v prípade, ak je zhotoviteľ (ako fyzická osoba - podnikateľ) platcom DPH, patrí mu popri cene diela aj DPH z tejto sumy. Námitku žalovanej ohľadne vytýkaných väd okresný súd nevzal do úvahy, nakoľko žalovaná si v konaní neuplatnila žiadny nárok z väd. Pri všetkých vytýkaných vadách diela sa jedná o odstrániteľné vady, ktoré žalobca akceptoval a chcel ich odstrániť. Vzhľadom na uvedené je nutné, aby žalovaná v súvislosti s ňou uplatňovanými vadami poskytla žalobcovi súčinnosť na ich bezplatné odstránenie v zmysle ust. § 648 ods. 1 OZ. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 2 O. s. p., keďže žalobca bol v predmetnej veci úspešný na 74,95 % a úspech žalovanej predstavuje 25,05 %. Okresný súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 49,90 % (rozdiel medzi úspechom žalobcu a žalovanej). Okresný súd preto uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 49,90 %, s tým, že o výške náhrady trov konania okresný súd rozhodne samostatným uznesením, a to po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (ust. § 151 ods. 7 O. s. p.).

Na odvolanie žalovanej proti vyhovujúcemu výroku rozsudku v časti o zaplatenie sumy 1 658,84 eur podala žalovaná odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 3Cob/30/2013 - 268 z 5. Decembra 2013, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 1 658,84 eur tak, že návrh žalobcu zamietol. Druhou výrokovou vetou rozsudku zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania a v tejto časti mu vec vrátil na ďalšie konanie. Z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) vyplýva, že odvolací súd podľa ust. § 213 ods. 2 O. s. p. vyzval účastníkov, aby sa vyjadrili k aplikácii ust. § 635 ods. 1 OZ v tom zmysle, že ak bola cena diela podľa OZ dohodnutá podľa rozpočtu, nesmie byť podľa súhlasu objednávateľa zvýšená. Práce a náklady do rozpočtu nezahrnuté

možno účtovať len vtedy, ak ich schváli objednávateľ písomne alebo ak práce dodatočne písomne objednal. Zhotoviteľ teda nemôže cenu diela zvýšiť jednostranne, bez ohľadu na objednávateľa. Zákon však rozlišuje medzi zvýšením ceny u prác a nákladov do rozpočtu zahrnutých a u prác a nákladov do rozpočtu nezahrnutých. Zatiaľ čo pre zmenu ceny prác a nákladov do rozpočtu nezahrnutých (ide súčasne o zmenu predmetu dohodnutého v zmluve) sa vyžaduje jednostranný právny úkon objednávateľa v písomnej forme (schválenie, resp. dodatočné objednanie), pre zvýšenie ceny prác a nákladov do rozpočtu zahrnutých zákon nevyžaduje písomnú formu a k zvýšeniu ceny diela postačuje súhlas objednávateľa. Na túto výzvu sa žalovaná vyjadrila tak, že v zmluve o dielo, ktorú so žalobcom ako zhotoviteľom diela uzavrela, bola cena diela stanovená pevnou sumou, pričom jej špecifikácia tvorí prílohu č. 1 k predmetnej zmluve. V priebehu vykonávania diela došlo k zameneniu niektorých materiálov a aj technologických postupov, na ktoré však žalobca nedostal povolenie, a to ani v písomnej ani v ústnej forme. O tzv. prácach navyiac ako aj o zámene materiálov sa dozvedela až potom ako jej žaloba zaslal nové vyúčtovanie ako reakciu na reklamáciu na nesprávne vykonaných prác. Na základe uvedeného mala za to, že v priebehu výkonu diela došlo zo strany žalobcu k svojvoľnej zámene zmluvne dohodnutých materiálov a k umelému navýšeniu vykonaných prác, keďže takouto zámenou materiálov nemôže dôjsť k navýšeniu objemu prác potrebných pre vykonanie zmluvne dohodnutého diela. Žalobca na výzvu odvolacieho súdu reagoval tak, že nesúhlasí s tým, aby na daný prípad bolo aplikované ustanovenie § 635 ods. 1 OZ, nakoľko je to v rozpore s obsahom predmetnej zmluvy o dielo z 21. júna 2010 a v rozpore s tvrdením a závermi žalovanej v jej podaní z 18. novembra 2013. Poukázal na to, že cena diela bola v zmluve o dielo z 21. júna 2010 stanovená pevnou sumou s možnosťou jej zmeny zhotoviteľom diela za dohodnutých podmienok. Toto rovnako tvrdí aj žalovaná strana vo svojom vyjadrení z 18. 11. 2013. Podstatnou náležitosťou obsahu zmluvy o dielo je stanovenie jej odplatnosti, nie určenie ceny diel. Rozpočet je podkladom pre dohodu o cene u diela väčšieho rozsahu pozostávajúceho z viacerých prvkov, ktoré sa zhotovujú po častiach, prípadne v nadväzujúcej časovej postupnosti. Odvolací súd na predmetný prípad aplikoval nesprávny právny predpis (§ 635 ods. 1 OZ) pred relevantným právom, ktoré vychádza zo zmluvy o dielo 21. júna 2010. Jeho nárok na zaplatenie súdom prvého stupňa priznanej sumy 1 658, 84 eur z dôvodu zaplatenia zvýšenej ceny diela je po práve. V samotnej zmluve o dielo bolo dohodnuté prekročenie pevnej ceny o 10 %, pričom je pravda, že k tomuto prekročeniu došlo o viac ako 10 %. Objednávateľka písomne nepotvrdila súhlas s týmto prekročením. Za práce a materiál, ktoré neboli predmetom zmluvy o dielo sa preto domáha proti žalovanej titulom bezdôvodného obohatenia. Žalobca ďalej potvrdil, že dohodnutá cena diela bola v sume 12 916,46 eur, pričom žalovaná mu zaplatila sumu 12 766 eur, pričom rozdiel pokiaľ ide o dohodnutú cenu predstavuje 150,46 eur, túto však on nežaluje a neuplatňuje si v konaní. Okresný súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a zvyšok priznanej sumy tvorí suma, ktorá je požadovaná titulom bezdôvodného obohatenia za práce a materiál navyiac, takže z tohto hľadiska tento rozdiel (150,46 eur) nie je predmetom odvolacieho konania, nakoľko žalobca nepodal odvolanie proti výroku rozsudku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá.

Po preskúmaní veci odvolací súd konštatoval, že okresný súd správne zistil skutkový stav pokiaľ ide o zistenie, že účastníci konania uzavreli zmluvu o dielo v zmysle ust. § 631 a nasl. OZ. Zo zmluvy a nakoniec aj zo znaleckého posudku jednoznačne vyplýva, že v danom prípade bola dohodnutá cena podľa rozpočtu. Z obsahu vykonaného dokazovania ďalej vyplýva, že zhotoviteľ navýšil cenu diela jednak za práce a náklady do rozpočtu nezahrnuté a jednak za práce a náklady do rozpočtu zahrnuté, u ktorých došlo k zámene materiálu. Odvolací súd poukázal na to, že ak bola cena diela podľa OZ dohodnutá podľa rozpočtu, nesmie byť bez súhlasu objednávateľa zvýšená, pričom práce a náklady do rozpočtu nezahrnuté možno účtovať len vtedy, ak ich schváli objednávateľ písomne alebo ak práce dodatočne písomne objednal. Zhotoviteľ teda nemôže cenu diela zvýšiť jednostranne, bez ohľadu na objednávateľa. Zákon však rozlišuje medzi zvýšením ceny prác a nákladov do rozpočtu zahrnutých a u prác a nákladov do rozpočtu nezahrnutých. Zatiaľ čo pre zmenu ceny prác a nákladov do rozpočtu nezahrnutých sa vyžaduje jednostranný právny úkon objednávateľa v písomnej forme, tak pre zvýšenie ceny prác a nákladov do rozpočtu zahrnutých zákon písomnú formu tohto úkonu nepožaduje a k zvýšeniu ceny diela postačuje súhlas objednávateľa. Ani jedna podmienka na zvýšenie ceny diela v tomto prípade však nebola splnená. Pri prácach a nákladoch do rozpočtu nezahrnutých nebol vykonaný právny úkon žalovanej v písomnej forme, ktorým by schválila alebo dodatočne objednala práce a náklady.

Rovnako ani u prác a nákladov do rozpočtu zahrnutých, u ktorých došlo k zmene materiálu a preto došlo aj k zvýšeniu ceny, nebol daný súhlas žalovanej. Z tohto dôvodu cena diela podľa OZ dohodnutá podľa rozpočtu nemôže byť bez súhlasu žalovanej zvýšená (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Odo/513/2002 a sp. zn. 32Cdo/2592/2008). Objednávateľ nie je povinný zaplatiť zhotoviteľovi inú, než v zmluve dohodnutú cenu, ak pri tom nejde o zmenu ceny tak, ako to predpokladá ust. § 635 alebo ust. § 636 OZ. Ak teda zhotoviteľ vykoná práce nad dohodnutý rozsah diela a nie sú dané podmienky podľa ust. § 635 alebo § 636 OZ pre vznik povinnosti objednávateľa zaplatiť zhotoviteľovi cenu zvýšenú, nemôže zhotoviteľ hodnotu takýchto navyšiac prác požadovať z titulu bezdôvodného obohatenia. Z uvedených dôvodov odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t. j. o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 1 658,84 eur tak, že návrh žalobcu v tejto časti zamietol. Odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania, nakoľko okresný súd sa nezaoberal otázkou trov, ktoré vznikli štátu a povinnosťou toho - ktorého účastníka tieto trovy štátu nahradiť podľa ust. § 148 ods. 1 O. s. p., pričom v rozhodnutí o trovách konania okresný súd rozhodne súčasne aj o trovách odvolacieho konania.

Proti prvej výrokovej vete rozsudku, ktorou bol zamietnutý návrh časti o zaplatenie sumy 1 658,84 eur podal navrhovateľ (ďalej aj „dovolateľ“) dňa 6. februára 2014 dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodil z ust. § 238 ods. 1 O. s. p. V dovolaní uviedol, že krajský súd riadne neodôvodnil svoje rozhodnutie, ktorým zmenil rozsudok súdu 1. stupňa, nakoľko vychádzal z toho, že medzi účastníkmi konania bola dohodnutá cena diela podľa rozpočtu, hoci takýto záver vôbec zo zmluvy o dielo z 21. júna 2010 nevyplýva a je to v rozpore aj so zhodným tvrdením účastníkov konania, ktorí potvrdili, že v danom prípade bola cena diela dohodnutá pevnou sumou, a to vzhľadom na rozsah diela. Ďalej krajský súd riadne a náležite neodôvodnil svoje rozhodnutie, ktorým sa odchýlil od skutkového zistenia, ktoré urobil 1. stupňa na základe vykonaných dôkazov, pričom dôkazy sám nezopakoval a neobstaral si tak rovnocenný podklad pre prípadné odlišné hodnotenie týchto dôkazov. Ako ďalší dovolací dôvod dovolateľ uviedol, že konanie je postihnuté tzv. inou vadou konania, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, keďže krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z iného skutkového základu, než súd 1. stupňa bez toho, aby postupoval podľa ust. § 213 ods. 3 O. s. p. a zopakoval dôkazy, na ktorých založil svoje skutkové zistenia súd 1. stupňa, resp. sám doplnil dokazovanie. Krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal tiež z nesprávneho právneho posúdenia veci, konkrétne nesúhlasí s tým aby na daný prípad bolo aplikované ustanovenie § 635 ods. 1 OZ nakoľko je to v rozpore s obsahom zmluvy o dielo, ako aj s tvrdením a závermi žalovanej v jej podaní z 18. novembra 2013 v tejto veci.

Dovolateľ poukázal na to, že v článku VI. bodoch 1 a 2 zmluvy o dielo sa zmluvné strany dohodli na cene diela (v rozsahu podľa prílohy č. 1 s DPH, označenej ako „dodací list č. 15/2010 z 20. mája 2010“) vo výške 12 916,46 eur pevnou sumou, ktorú objednávateľka mohla zmeniť za podmienok stanovených v bode 2 uvedeného článku zmluvy o maximálne 10 percent, ktorá nevyhnutne prevýši náklady účelne vynaložené zhotoviteľom pri vzniku nepredvídaných a jednoznačne preukázaných nákladov počas výstavby. Na základe uvedeného dojednania účastníci zmluvy o dielo nestanovili preto cenu diela rozpočtom a ani odhadom, ale pevnou sumou s možnosťou jej zmeny zhotoviteľom diela za stanovených podmienok (čl. VI. bod 2 zmluvy o dielo). Keďže krajský súd pri rozhodovaní o práve na zaplatenie zmenenej ceny diela vychádzal z nesprávneho predpokladu o spôsobe jej určenia, t. j. že cena diela bola určená na základe rozpočtu podľa ust. § 365 ods. 1 OZ, i keď tak tomu nie je, nesprávne a nezákonne rozhodol, nakoľko sa vôbec nevysporiadal v napadnutom rozhodnutí s odvolacími argumentmi žalobcu o dohode ceny diela pevnou sumou, čo potvrdila aj žalovaná, pričom túto esenciálnu skutočnosť ponechal bez povšimnutia. Znaleckým posudkom sa nedokazuje spôsob dohodnutia ceny diela, t. j. či cena diela bola určená 1. pevnou sumou, 2. podľa rozpočtu alebo 3. odhadom, keďže určenie ceny diela je právnou otázkou a stanovuje sa na základe dohody strán v zmluve. Krajský súd v tomto prípade preto nemal na danú vec aplikovať ust. § 635 ods. 1 OZ pred relevantným právom, ktoré vychádza zo zmluvy (z dohody) o dielo z 21. júna 2010. Z uvedeného dôvodu je nárok žalobcu na zaplatenie súdom 1. stupňa priznanej sumy 1 658,84 eur z dôvodu zaplatenia zvýšenej ceny diela po práve, a to titulom bezdôvodného obohatenia keďže poskytnuté plnenie ako navyšiac práce nezahrnuté do pôvodnej ceny diela (ide o položky za práce a náklady nad dohodnutý rámec diela) vôbec nebolo spojené s pôvodným plnením podľa zmluvy o dielo z 21. júna 2010 (nebola tu daná vzájomná súvislosť týchto plnení), preto

je možné aplikovať ust. § 451 a nasl. OZ o bezdôvodnom obohatení (viď rozsudok NS ČR sp. zn. 23Cdo/3798/2009 z 25. júla 2012). Ako zhotoviteľovi diela mu prislúcha suma 1 658,84 eur, keďže na základe ústnych pokynov žalovanej vykonal pre ňu navyše práce (dodávky a výkony) tak, ako je uvedené v prílohe č. 6 znaleckého posudku č. 5/2012 v tabuľke pod b) práce nad dohodnutý rámec - nové položky v sume 1 950,73 eur a pod a) práce nad dohodnutý rámec zmenou typu dodaného materiálu v sume 413,16 eur, t. j. spolu 2 363,88 eur, pričom plnenie z titulu bezdôvodného obohatenia predstavuje sumu 1 658,84 eur. Zvýšenie ceny o 10 percent z pevne dohodnutej ceny uvedenej v prílohe č. 1 k zmluve o dielo z 21. júna 2010 (v sume 12 916,46 eur) predstavuje 1 291,65 eur plus 367,19 eur predstavuje sumu 1 658,84 eur z titulu zvýšenia ceny a z titulu bezdôvodného obohatenia podľa ust. § 634 ods. 1, 2 OZ, ako aj v súlade s ust. § 451 OZ, pričom zmena právnej kvalifikácie nie je zmenou žaloby v zmysle ust. § 95 O. s. p. (viď rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo/58/1999, sp. zn. 3Obdo/31/2009 z 24. marca 2010).

Nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, a teda vadou zakladajúceho prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p. a zakladajúcou zároveň aj jeho dôvodnosť (viď rozhodnutie 4Cdo/171/2005, III. US 80/96, II. US 452/98).

Ďalej dovolateľ poukázal na to, že podstatnou skutočnosťou je tiež to, že počas výkonu diela podľa zmluvy o dielo z 21. júna 2010 žalovaná ústne objednala u žalobcu ďalšie práce a materiály do predmetu zmluvy o dielo nezahrnuté, ide o položky uvedené v prílohe č. 6 k znaleckého posudku č. 5/2012 pod bodom b - práce nad dohodnutý rámec - nové položky. Ak by si tieto nové položky materiálov žalovaná neobjednala, on ako zhotoviteľ diela nemohol ich sám svojvoľne dodať, nakoľko nemohol vedieť, aké materiály žalovaná chce, pričom ide o žalobkyňou špecificky vopred určené materiály, ktoré vôbec neboli predmetom pôvodnej zmluvy o dielo z 21. júna 2010.

Na základe vyššie uvedených dôvodov dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a zároveň zaviazal žalovanú nahradiť mu trovy dovolacieho konania.

K dovolaniu žalobcu zaslala žalovaná písomné vyjadrenie v ktorom uviedla, že sa nestotožňuje s tvrdením žalobcu, že krajský súd si neobstaral rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov a preto vychádzal z iného skutkového základu. Krajský súd v odvolacom konaní vykonal dokazovanie formou oboznámenia sa s vykonanými dôkazmi, a to predovšetkým zmluvou o dielo, znaleckým posudkom, pričom súd vykonal dokazovanie ohľadne sporných skutočností, a to predovšetkým ohľadne ceny diela, ktorá sa nezhodovala so sumou uvedenou v uzavretej zmluve a vo fakturácii. Vzhľadom na uvedený rozpor krajský súd vykonal dokazovanie na objasnenie skutočností vzniku rozdielnej fakturácie, pričom bolo preukázané, že zo strany žalobcu došlo k zámene materiálov a k vykonaniu prác, ktoré si neobjednala a na vykonanie ktorých nedala žalobcovi písomný a ani ústny súhlas. Za účelové považuje tiež tvrdenie žalobcu, že boli porušené jeho základné práva na súdnu ochranu, keďže v konaní pred odvolacím súdom mali obidvaja účastníci zabezpečené rovnaké procesné práva, ktoré v plnej miere aj využili. S poukazom na uvedené navrhla na dovolanie žalobcu neprihliadnuť, pretože je zjavne neopodstatnené. Zároveň si uplatnila náhradu trov dovolacieho konania v sume 198,66 eur.

K písomnému vyjadreniu žalovanej zaslal žalobca písomné stanovisko, v ktorom uviedol, že vyjadrenie žalovanej považuje za účelové a neopodstatnené, pretože namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa článku 47 ods. 3 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove ako súdu odvolacieho z 5. decembra 2013, nakoľko odvolací súd vôbec opakovane nevypočul účastníkov konania, a teda bezdôvodne zmenil rozsudok súdu 1. stupňa, pred ktorým účastníci boli riadne vypočutí, pričom súd 1. stupňa riadne a náležite zistil skutkový stav veci. Pritom odvolací súd na tom skutkovom stave, ako ho zistil súd 1. stupňa, nevykonal žiadne dokazovanie a ani neopakoval dokazovanie vykonané pred súdom 1. stupňa. V

ďalšom uviedol tie argumenty a dôvody, ktoré uviedol už v podanom dovolaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolačný súd“ alebo „NS SR“) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (ust. § 240 ods. 1 O. s. p.) právne zastúpený podľa ust. § 241 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania (ust. § 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr to, či sa dovolaním napadá rozhodnutie, proti ktorému je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný.

Dovolanie možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (ust. § 236 ods. 1 O. s. p.).

Podľa ust. § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozsudku, je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu 1. stupňa vo veci samej (ods. 1), proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (ods. 2), proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu 1. stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu 1. stupňa, ktorým súd 1. stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa ust. § 153 ods. 3 a 4 (ods. 3).

V posudzovanom prípade prípustnosť dovolania vyplýva z ust. § 238 ods. 1 O. s. p., pretože ide vo veci samej o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu.

Ako dovolacie dôvody dovolateľ uviedol, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci podľa ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., že rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené rozhodnutie súdu 1. stupňa, spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci podľa ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. a že postupom odvolacieho súdu spočívajúcim v riadnom neodôvodnení jeho rozsudku bola postupom odvolacieho súdu žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Dovolateľ v dovolaní namietal, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pretože na vec aplikoval ust. § 635 ods. 1 OZ, nakoľko nesprávne vychádzal z toho, že cena zmluve o dielo bola dohodnutá podľa rozpočtu, čo je v rozpore so zmluvou o dielo z 21. júna 2010 z ktorej vyplýva, že cena diela bola dohodnutá pevnou sumou, ako aj v rozpore s tvrdením účastníkov konania, ktorí zhodne tvrdili, že cena diela bola dohodnutá pevnou sumou vo výške 12 916,46 eur. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a konkrétnu právnu normu aplikuje na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybná aplikácia práva na zistený skutkový stav, ku ktorej dochádza vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ten to však nesprávne vyložil alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa ust. § 631 OZ zmluvou o dielo zaväzuje sa objednávateľovi ten, komu bolo dielo zadané (zhotoviteľ diela), že ho za dojednanú cenu vykoná na svoje nebezpečenstvo.

Z ust. § 634 ods. 1 OZ vyplýva, že ak nie je výška ceny dojednaná zmluvou alebo ustanovená osobitnými predpismi, treba poskytnúť primeranú cenu. Ak sa cena dohodla podľa rozpočtu, nesmie sa bez súhlasu objednávateľa zvýšiť. Práce a náklady do rozpočtu nezahrnuté možno účtovať iba vtedy, ak ich schválil objednávateľ písomne alebo ak práce dodatočne písomne objednal (ust. § 635 ods. 1 OZ). Ak cenu pri uzavretí zmluvy nemožno dojednať pevnou sumou, musí sa určiť aspoň odhadom (ust. § 636 ods. 1, prvá veta OZ).

Po preskúmaní veci dovolací súd sa stotožnil s tvrdením dovolateľa, že cena diela v posudzovanom prípade bola dohodnutá na základe vzájomnej dohody zmluvných strán pevnou sumou v zmysle prílohy č. 1 k zmluve o dielo, ktorou je dodací list č. 15/2010 (založený v spise na čl. 6 až 8). Predmet zmluvy o dielo je špecifikovaný v prílohe č. 1 k zmluve o dielo, v ktorej je zároveň uvedená dohodnutá cena

diela v sume 12 916,46 eur s DPH. Skutočnosť, že cena diela bola pevnou sumou potvrdzujú aj zhodné vyjadrenia žalobcu (vyjadrenie adresované odvolaciemu súdu z 28. novembra 2013 - čl. spisu 255 a nasl.) a žalovanej (vyjadrenie adresované odvolaciemu súdu z 18. novembra 2013 - založené v spise na čl. 248 a nasl.), pričom uvedené zhodné tvrdenie vyplýva aj z vyjadrení právnych zástupcov žalobcu a žalovanej na pojednávaní odvolacieho súdu dňa 5. decembra 2013. Dovolací súd preto nesúhlasí s konštatovaním odvolacieho súdu, že zo zmluvy o dielo vyplýva, že cena diela bola dohodnutá podľa rozpočtu. Je pravda, že znalkyňa v znaleckom posudku č. 5/2012 uviedla, že cena bola určená podľa rozpočtu, avšak je tiež dôvodná námietka dovolateľa, že určenie ceny diela nie je otázkou znaleckého posudzovania, ale právnou otázkou, posúdenie ktorej prislúcha súdu. Cena diela v posudzovanom prípade bola dohodnutá pevnou sumou 12 916,46 eur s DPH uvedenou v prílohe č. 1 k zmluve o dielo. Podľa článku VI prvej vety „cena za vykonanie diela zhotoviteľom (t. j. cena prác a cena montážnych dielov) je určená na základe vzájomnej dohody zmluvných strán a jej špecifikácia tvorí obsah prílohy č. 1 tejto zmluvy.“ Zároveň z článku VI ods. 2 zmluvy o dielo vyplýva, že zhotoviteľ je oprávnený zvýšiť dohodnutú cenu o sumu maximálne 10 percent, ktorá nevyhnutne prevýši náklady účelne vynaložené zhotoviteľom, ktoré zhotoviteľ hodnoverne preukáže. Objednávateľ sa zaväzuje takéto zvýšenie ceny písomne potvrdiť. Z uvedeného zmluvného ustanovenia tak vyplýva, že zmluvné strany sa dohodli na tom, že zhotoviteľ je oprávnený zvýšiť dohodnutú cenu o sumu maximálne 10 percent, ktorá prevýši náklady účelne vynaložené zhotoviteľom, ktoré zhotoviteľ hodnoverne preukáže, t. j. zvýšiť dohodnutú cenu o 1 291,64 eur (10 percent zo sumy 12 916,46 s DPH) žalovaná ako objednávateľka diela dala vopred písomný súhlas žalobcovi ako zhotoviteľovi na zvýšenie dohodnutej ceny diela o sumu maximálne 10 percent za dohodnutých podmienok. Odvolací súd uvedené zmluvné dojednanie nevzal do úvahy, nakoľko pri rozhodovaní vychádzal z toho, že cena diela sa v danom prípade dohodla podľa rozpočtu v zmysle ust. § 635 ods. 1 OZ. Faktúrou č. 201027 žalobca vyúčtoval žalovanej za vykonané dielo sumu 14 979,21 eur, podľa zhodného tvrdenia účastníkov žalovaná zaplatila žalobcovi sumu 12 766 eur, žalobca sa domáha proti žalovanej zaplattenia sumy 1 658,84 eur (zaplattenie ktorej je predmetom sporu). Zo znaleckého posudku, č. 5/2012 (založený je v spise na čl. 117 a nasl.) vyplýva, že žalobca ako zhotoviteľ vykonal práce nad dohodnutý rámec zmenou typu dodaného materiálu v sume 413,16 eur s DPH a práce nad dohodnutý rámec - nové položky v sume 1 937,62 eur s DPH pokiaľ by žalobca ako zhotoviteľ preukázal splnenie podmienky pre zvýšenie dohodnutej ceny o 10 percent, oprávnený nárok žalobcu by potom mohol predstavovať sumu 14 208,10 eur (12 916,46 eur plus 1 291,64 eur) žalovaná zaplatila žalobcovi sumu 12 766 eur, rozdiel by tak potom predstavoval sumu 1 442,10 eur, pričom žalobca požaduje sumu 1 658,84 eur. V ďalšom konaní preto bude potrebné, aby žalobca ako zhotoviteľ preukázal plnenie podmienky v zmysle čl. VI druhej vety zmluvy o dielo, t. j. že mu vzniklo právo na zvýšenie dohodnutej ceny diela o 10 percent. Ako dôvodná sa javí aj ďalšia námietka dovolateľa, a to že konanie je zaťažené tzv. inou vadou v zmysle ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle ust. § 213 ods. 1 O. s. p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa, s výnimkami ustanovenými v ods. 2 až 7. Odvolací súd môže vec posúdiť po právnej stránke odchyľne, ako ju posúdil súd prvého stupňa, avšak môže vychádzať len z tých skutkových zistení, ku ktorým na základe vykonaných dôkazov dospel súd 1. stupňa. Výnimkou sú prípady, keď odvolací súd dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje (ods. 3) alebo ho dopĺňa (ods. 4 a 5) a tak môže dospieť k skutkovým zisteniam odlišným od zistení súdu 1. stupňa. V posudzovanom prípade skutkové zistenie odvolacieho súdu, že žalovaná nedala súhlas na práce a náklady do rozpočtu zahrnuté, je v rozpore s tým, čo v odôvodnení rozsudku uviedol súd 1. stupňa, ktorý konštatoval, že práce navyše zhotoviteľ vykonával so súhlasom objednávateľky, ktorá si ich výslovne želala, napriek tomu, že sa mylne domnievala, že boli súčasťou zmluvy o dielo, podľa pôvodného rozpočtu. Podmienkou preto, aby sa odvolací súd mohol odchyliť od skutkových zistení súdu 1. stupňa je však opakovanie dokazovania alebo vykonanie ďalších dôkazov v zmysle ust. 213 ods. 3 a ods. 4 O. s. p. V danom prípade preto bolo potrebné, aby odvolací súd sám opakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu v zmysle ust. § 213 ods. 3 O. s. p., k čomu však nedošlo, ako vyplýva z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom dňa 5. decembra 2013 v posudzovanom prípade preto konanie odvolacieho súdu je zaťažené tzv. inou vadou konania v zmysle ust. § 242 ods. 1 O. s. p., ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Pokiaľ dovolateľ namieta, že odvolací súd riadne neodôvodnil svoj rozsudok z dôvodu ktorého mu

postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p., dovolací súd k tomu uvádza, že prípadné nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia nezakladáva do konania podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p., ale iba tzv. inú vadu konania podľa ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.

S poukazom na to, že konanie odvolacieho súdu je zaťažené tzv. inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a vadou spočívajúcou v nesprávnom právnom posúdení veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací podľa ust. § 243b ods. 2 prvej vety O. s. p. zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove v napadnutej prvej výrokovej vete týkajúcej sa zaplata sumy 1 658,84 eur a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí vo veci rozhodne súd aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (ust. § 243d ods. 1 O. s. p.).

Rozhodnutie prijal dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0 (ust. § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.